

**Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata
2013/14; 2014/15; 2015/16 (KPWP) *)**

1. Analiza struktury sektora pszczelarskiego w Polsce

1.1. Rodziny pszczele i pszczelarze

1.1.1 Liczba rodzin pszczelich

Na podstawie danych uzyskanych z Inspekcji Weterynaryjnej liczba rodzin pszczelich w Polsce wg stanu na październik 2012 roku wynosiła 1 280 693. W porównaniu do roku 2009 liczba pni pszczelich wzrosła o ponad 157 tysięcy (13,9%). Najwięcej rodzin pszczelich jest użytkowanych w województwach: lubelskim, warmińsko-mazurskim, podkarpackim, małopolskim i wielkopolskim (48,8% ogólnej liczby rodzin), a najmniej w podlaskim, opolskim, lubuskim i łódzkim (12,6% ogólnej liczby rodzin). Najwięcej rodzin pszczelich (472 483) znajdowało się w pasiekach o wielkości od 21 do 50 uli, najmniej w pasiekach do 5 rodzin (26 813). W pasiekach najmniejszych czyli nie przekraczających 20 uli zarejestrowanych było 368 996 pni pszczelich. Najwięcej rodzin w tej kategorii pasiek znajdowało się w województwie małopolskim, podkarpackim, śląskim i lubelskim.

Średnia pasieka w kraju liczyła w 2012 roku 24,7 pni i na przestrzeni kilku ostatnich lat wartość ta nie zmieniła się istotnie.

Polska charakteryzuje się nierównomiernym napszczeleniem. Różnicowanie liczby rodzin pszczelich przypadających na 1 km² jest bardzo duże w zależności od regionu. Najwięcej, bo prawie 7,5 rodzin pszczelich na 1 km² znajduje się w woj. małopolskim, najmniej (1,62) w woj. podlaskim. Regiony o najmniejszym napszczeleniu (poniżej 3 uli) to Podlasie, Polska centralna (woj. mazowieckie i łódzkie) oraz Pomorze. Charakterystyczne jest, że w południowo – wschodniej części Polski jest znacznie wyższe niż w innych regionach kraju. Odpowiednia liczba rodzin pszczelich w danym rejonie, jest warunkiem zachowania tzw. bioróżnorodności w naturze i pozwala na właściwe zapylenie upraw entomofilnych. Przeciętnie na 1 km² powierzchni kraju w 2012 roku przypadało 4,1 rodzin pszczelich. Natomiast na 1 ha rzepaku i upraw sadowniczych średnio 1,1 (110/1 km²) pnia pszczelego i występowało tu także bardzo duże regionalne różnicowanie. W tej sytuacji celowa staje się intensyfikacja produkcji pszczelarskiej oraz wspieranie rozwoju gospodarki wędrowniej.

1.1.2 Liczba rodzin pszczelich w pasiekach pszczelarzy zawodowych

W pasiekach zawodowych, czyli wg definicji przyjętej w rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 917/2004 liczących powyżej 150 pni, zarejestrowanych było 81 965 rodzin pszczelich z czego ponad 1/3 w pasiekach powyżej 300 uli. W stosunku do roku 2009 (59 754) liczba rodzin pszczelich będących w posiadaniu pszczelarzy zawodowych wzrosła o ponad 37%.

* KPWP przygotowano zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007, str.1 z późn. zm.), oraz rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 917/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 dotyczącego działań w dziedzinie pszczelarstwa.

Najwięcej pasiek pszczelarzy zawodowych zlokalizowanych było w województwie warmińsko – mazurskim, dolnośląskim i lubelskim, najmniej w województwie opolskim, podlaskim, śląskim i lubuskim. Średnia wielkość pasieki profesjonalnej wynosi 267 uli. Największe znajdowały się w woj. lubuskim (średnio prawie 466 uli), najmniejsze w łódzkim (ok.190 pni). Pszczelarze zawodowi posiadają prawie 82 tys. rodzin pszczelich (6,4% ogólnej liczby). Największy procentowy udział rodzin w pasiekach zawodowych w porównaniu do pozostałych był w województwie warmińsko–mazurskim (15%) i pomorskim (14,4%), najmniejszy zaś w woj. śląskim (2,2%).

1.1.3 Liczba pszczelarzy

Według rejestrów prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii prowadzeniem pasiek w 2012 roku zajmowało się 51 778 osób. W porównaniu do roku 2009 (44 999 osób) liczba zarejestrowanych pszczelarzy zwiększyła się 15%.

Najwięcej pszczelarzy jest w województwie małopolskim i lubelskim, najmniej w podlaskim i pomorskim. 50 529 pszczelarzy posiadało 80 i mniej rodzin pszczelich z czego ok. 33 tys. prowadziło pasieki liczące do 20 pni. Największa liczba pszczelarzy (13 545) prowadziła pasieki posiadające od 21 do 50 rodzin pszczelich.

1.1.4 Liczba pszczelarzy zawodowych

W Polsce jest 307 pszczelarzy zawodowych, co stanowi 0,59% ich ogólnej liczby. W porównaniu do roku 2009 (237) liczba zarejestrowanych pszczelarzy zwiększyła się o 29,5%. W całym środowisku pszczelarskim jest to grupa najbardziej dynamicznie rozwijająca się zarówno liczebnie, jak i pod względem zwiększenia posiadania rodzin pszczelich.

1.2. Produkcja i sprzedaż miodu

1.2.1 Produkcja miodu

W 2012 roku produkcja miodu wyniosła ok. 17,2 tys. ton. W porównaniu do roku 2009 (ok. 16–17 tys. ton) zbiory miodu były na podobnym poziomie. Średnia zbiory miodu na poziomie kraju wyniosła 14,2 kg z jednej rodziny pszczelej. Największe wydajności miodu z jednej rodziny pszczelej, ok. 27,5 kg, uzyskano w województwie lubuskim. Najwięcej miodu wyprodukowano województwie lubelskim (ok. 2,2 tys. ton).

1.2.2 Sprzedaż bezpośrednia i do punktów skupu

W sprzedaży bezpośredniej ceny miodu są niższe od cen detalicznych, zaś istotnie wyższe od cen w punktach skupu. Dlatego też, podstawowym kanałem sprzedaży miodu, jest właśnie sprzedaż bezpośrednia i jeśli w latach wcześniejszych ok. 24% wyprodukowanego miodu trafiało do punktów skupu to w 2010 roku wg danych GUS już tylko ok. 16%. Dane, które zebrano w 2012 roku od pszczelarzy indywidualnych za pomocą elektronicznych ankiet (System Analizy Sektora Pszczelarskiego) potwierdzają wzrost (do 80%) udziału sprzedaży bezpośredniej. Istotnym, przy sprzedaży bezpośredniej miodu jest to, że gospodarstwo pasieczne buduje swój rynek zbytu przez wiele lat. Wysoka jakość produktu i marki gospodarstwa pasiecznego przyczyniają się do wzrostu zbytu. Prawidłowością jest również fakt, iż bez względu na formę sprzedaży najdroższe są miody wrzosowe i spadziowe ze spadzi iglastej, a najtańsze rzepakowe i wielokwiatowe.

1.2.3 Eksport i import miodu

Polska podobnie jak inne kraje Unii Europejskiej jest importerem miodu, rocznie jest to kilkanaście tysięcy ton. Import miodu wykazuje z roku na rok tendencję rosnącą, podobnie

jak jego eksport. W latach 2004 – 2009 przeciętnie wywożono z Polski kilkaset ton miodu rocznie, zaś w latach 2010 i 2011 już kilka tysięcy ton. Na przestrzeni lat nie zmienia się jednak relacja eksportu do importu, która charakteryzuje się dużym deficytem.

Według wstępnych danych, w 2012 roku wyeksportowano z kraju ponad 6,4 tys. ton miodu zaś wolumen importu wyniósł prawie 14,2 tys. ton. W tym okresie najczęściej polskiego miodu sprzedawano na rynkach UE, a głównymi odbiorcami były Niemcy, Dania i Austria. Najwięcej miodu przywieziono do Polski z Chin i Ukrainy.

1.3 Ceny miodu w Polsce

W 2012 w porównaniu do roku 2009 o ok. 15,6% wzrosły ceny miodu w skupie hurtowym. Stosunkowo najczęściej zdrożały miody odmianowe. Cena miodów najpopularniejszych wielokwiatowego i rzepakowego wzrosła średnio o 3,3%, a cena miodów odmianowych lipowego i gryczanego o 27,1%. Również w sprzedaży bezpośredniej ceny miodów istotnie wzrosły – średnio o 30,0%. Cena miodu wielokwiatowego i rzepakowego wzrosła średnio o 24,0%, natomiast cena miodów odmianowych lipowego i gryczanego o 25,1%. Stosunkowo najczęściej zdrożały miody spadziowe – średnio o 39,0% w zestawieniu z rokiem 2009.

1.4 Koszty produkcji i konfekcjonowania miodu

W pszczelarstwie do kosztów stałych (niezależnych od wielkości produkcji) zalicza się: amortyzację uli, sprzętu i budynków, koszt dzierżawy oraz odsetki od zaciągniętych kredytów. Do kosztów zmiennych (zależnych od wielkości produkcji) kwalifikują się: wydatki na zakup cukru, węży, leków, energii elektrycznej, oraz wartość pracy, koszty transportu i konfekcjonowania miodu. Ogólne nakłady w pasiekach towarowych, gdzie prowadzona jest intensywna gospodarka pasieczna, są wyższe niż w przypadku pasiek niskotowarowych. Natomiast, koszt jednostkowy uzyskania kilograma miodu jest w nich niższy. Jest to spowodowane tym, że średnia zbioru miodu w pasiekach towarowych jest dwukrotnie wyższa w stosunku do pasiek niskotowarowych.

W porównaniu do roku 2009, koszty produkcji wzrosły o 17,2% w przypadku prowadzenia gospodarki niskotowarowej. Wzrost kosztów produkcji o 19,4% w stosunku do roku 2009 odnotowano w przypadku prowadzenia gospodarki towarowej. Średnie koszty produkcji w przeliczeniu na 1 rodzinę pszczelą są wysokie i zróżnicowane skalą w zależności od typu gospodarki pasiecznej. W pasiekach towarowych koszty ogółem (stałe i zmienne) wynoszą 345 zł, a w pasiekach mniejszych są o 73,5 zł. niższe. Spośród kosztów zmiennych (w obu typach gospodarki) największe są koszty pracy i koszty związane z dokarmianiem rodzin pszczelich, w pasiekach towarowych istotną pozycję stanowią także koszty transportu.

Tabela. Kalkulacja kosztów produkcji na 1 rodzinę pszczelą w zł. (wg cen w 2012 r.)

Wyszczególnienie kosztów		Poziom gospodarki pasiecznej	
		Niskotowarowa	Towarowa
Koszty stałe	Amortyzacja uli	34	34
	Amortyzacja sprzętu	7	14
	Amortyzacja pracowni	–	15
	Dzierżawa pasieczysk	–	4
	Suma	41	67

Koszty zmiennie	Cukier	55	55
	Węza	7,5	10
	Matki pszczele	20	30
	Leki	15	15
	Transport	17	56
	Energia elektryczna	10	20
	Praca	100	80
	Materiały	6	12
	Suma	230,5	278
Koszty ogółem		271,5	345

1.5 Jakość miodów w Polsce

Wymagania dotyczące jakości miodu w Polsce określono w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 października 2003 r. w *sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej miodu* (Dz. U. Nr 181, poz. 1773 z późn. zm.). W rozporządzeniu określono definicję miodu, jego rodzaje w zależności od: pochodzenia (nektarowy, spadziowy i nektarowo-spadziowy); przeznaczenia (do spożycia lub przemysłowy); sposobu pozyskiwania czy sposobu oferowania konsumentom (z plastrami, odsączony, odwirowany, wyłoczony i przefiltrowany). W rozporządzeniu sprecyzowano również wymagania organoleptyczne oraz fizykochemiczne. W zakresie cech fizykochemicznych rozporządzenie to ustala kryteria dla następujących parametrów miodu: zawartość wody, zawartość fruktozy i glukozy (łącznie), zawartość sacharozy i substancji nierozpuszczalnych w wodzie, przewodność właściwą, zawartość wolnych kwasów i 5-hydroksymetylofurfuralu (HMF) oraz wartość liczby diastazowej.

Ubieganie się o certyfikat potwierdzający wysoką jakość miodu, związaną ze specyfiką i gwarancją odpowiedniej metody wytwarzania jak również sprawy związane z ochroną jego oznaczeń geograficznych reguluje w Polsce ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 68, z późn. zm.). Ustawa precyzuje warunki tymczasowej ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nazw pochodzenia oraz oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych; zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami; zasady oraz tryb kontroli produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami; warunki prowadzenia listy produktów tradycyjnych.

Lista Produktów Tradycyjnych jest prowadzona przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jej celem jest identyfikacja produktów tradycyjnych. Za tradycyjne uważa się produkty, których jakość lub wyjątkowe cechy i właściwości wynikają ze stosowania tradycyjnych metod produkcji (wykorzystywanych co najmniej od 25 lat), stanowiących element

dziedzictwa kulturowego regionu w którym są wytwarzane oraz będące ich elementem tożsamości społeczności lokalnej.

Na Listę Produktów Tradycyjnych zostało wpisanych 45 miódów z różnych regionów Polski.

W ramach wspólnotowego systemu chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych oraz systemu gwarantowanych tradycyjnych specjalności funkcjonujących na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. U. L 343 z 14.12.2012, str. 1), do chwili obecnej w unijnym rejestrze zostały zarejestrowane następujące polskie miody:

1. miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich (Chronione Oznaczenie Geograficzne),
2. miód kurpiowski (Chronione Oznaczenie Geograficzne),
3. miód drahimski (Chronione Oznaczenie Geograficzne),
4. podkarpacki miód spadziowy (Chroniona Nazwa Pochodzenia),
5. miód z Sejneńszczyzny / Łódzieszczyzny / Seiną / Łazdiją krašto medus (Chroniona Nazwa Pochodzenia, produkt zarejestrowany na podstawie wniosku transgranicznego złożonego wspólnie z Litwą).

2. Cel programu

Celem Programu jest poprawa ogólnych warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich, zgodnie z art. 105 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych* („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007, str.1 z późn. zm.).

Założony cel będzie realizowany w ramach następujących środków wsparcia:

- I. pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i grup pszczelarzy,
- II. zwalczanie warrozy,
- III. racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli,
- IV. środki wspierające laboratoria przeprowadzające analizy dotyczące fizyko-chemicznych właściwości miodu,
- V. środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli we Wspólnocie,
- VI. współpraca z wyspecjalizowanymi organami w zakresie wdrażania stosowanych programów naukowo-badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich.

Pomoc finansowa w ramach Programu kierowana będzie do branży pszczelarskiej, gdzie końcowymi odbiorcami wsparcia będą pszczelarze (posiadacze rodzin pszczelich), których gospodarstwa pasieczne posiadają weterynaryjny numer identyfikacyjny lub zostały wpisane do rejestru prowadzonego przez powiatowego lekarza weterynarii.

Pszczelarz może być beneficjentem pomocy w ramach KPWP wyłącznie w ramach jednej organizacji pszczelarskiej.

Przewiduje się refundację poniesionych kosztów netto. O refundację środków finansowych będą się mogły ubiegać następujące podmioty uprawnione:

- związki pszczelarskie,
- stowarzyszenia pszczelarzy,
- zrzeszenia pszczelarzy,
- grupy producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej,
- spółdzielnie pszczelarskie.

Ponadto, o refundację środków finansowych w ramach:

- VI środka wsparcia będą się mogły ubiegać również jednostki badawczo-rozwojowe zajmujące się tematyką pszczelarską,
- I środka wsparcia, przeznaczonych na wyprodukowanie filmu edukacyjno-instruktażowego zawierającego wskazówki stosowania leków warzobójczych, będą się mogły ubiegać podmioty zajmujące się produkcją filmową.

Podmioty uprawnione, będące organizacjami pszczelarskimi, są zobowiązane do przekazywania informacji, które będą podstawą do opracowania analizy sektora pszczelarskiego. Powyższe informacje będą sporządzane corocznie w formie wypełnionej ankiety i przekazywane wraz z wnioskami o dofinansowanie projektów.

3. Szczegółowy opis zastosowanych środków wsparcia

I. Pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i grup pszczelarzy

a) wspieranie podnoszenia kwalifikacji i poziomu wiedzy pszczelarskiej osób początkujących i zajmujących się pszczelarstwem.

Celem tego działania jest wspieranie szkoleń przede wszystkim z zakresu prowadzenia gospodarki pasiecznej, chorób pszczół, biologii rodziny pszczoły, pożytków i produktów pszczelich. Przewiduje się również wspieranie szkoleń przygotowujących uczestników do egzaminu na tytuł zawodowy w zawodzie pszczelarz.

Z punktu widzenia zdrowotności pszczół oraz ekonomiki pszczelarskiej, szczególnie ważne są szkolenia z zakresu wędrownej gospodarki pasiecznej oraz zwalczania warrozy. Szkolenia mają pokazać pszczelarzom realne zagrożenia związane z występowaniem warrozy, zapewnić informacje o sposobach walki z pasożytem i dostępnych na rynku weterynaryjnych produktach leczniczych.

Udział tematów nie związanych bezpośrednio z utrzymywaniem pszczół (np. ekonomia, marketing, prawo itd.) będzie ograniczany proporcjonalnie w stosunku do szkoleń z zakresu gospodarki pasiecznej.

Planuje się do 100% refundacji kosztów szkoleń, kursów i konferencji.

Przewiduje się również zlecenie wyprodukowania filmu edukacyjno-instruktażowego (kilkunastominutowego) zawierającego wskazówki stosowania leków warzobójczych. W celu ugruntowania wiedzy wśród pszczelarzy nt. stosowania leków warzobójczych, projekcja filmu powinna być stałym elementem prowadzonych szkoleń - film będzie udostępniony nieodpłatnie wszystkim zainteresowanym.

b) wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych.

Celem tego działania jest poprawa wydajności produkcji pasiecznej oraz jakości pozyskiwanych produktów pszczelich poprzez częściową refundację kosztów zakupu nowego

sprzętu pszczelarskiego. Planowane działanie powinno przyczynić się do wzmocnienia procesów modernizacyjnych gospodarstw pasiecznych.

Refundacji podlegać będzie wyłącznie fabrycznie nowy sprzęt pszczelarski, w wysokości nie większej niż 60% ceny jednostkowej.

Z tego wsparcia może korzystać pszczelarz który jest posiadaczem co najmniej 15 rodzin pszczelich. Każdy zrefundowany sprzęt musi być wyraźnie oznakowany w sposób umożliwiający jego jednoznaczną identyfikację. Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu pszczelarzowi w ramach tego działania, w okresie jednego sezonu, nie może przekroczyć 70 zł w przeliczeniu na jedną rodzinę pszczelą i nie więcej niż 10 000 zł.

Pszczelarz, który jest samoistnym lub zależnym posiadaczem gospodarstwa, którego wielkość ekonomiczna stanowi równowartość lub więcej niż 4 ESU (Europejska Jednostka Wielkości Ekonomicznej), nie może korzystać ze wsparcia na zakup sprzętu pszczelarskiego*. Przez gospodarstwo rozumie się gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Ze względu na to, że koszty związane z realizacją zadań *a)* i *b)* są poważnym obciążeniem finansowym dla organizacji pszczelarskich, podmioty uprawnione mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów związanych z wykonaniem zadania oraz związanej z tym robocizny (przygotowania wniosku, zebrania zapotrzebowania od pszczelarzy, wykonania zadania, rozliczenia).

II. Zwalczanie warrozy

Celem tego działania jest ograniczanie występowania warrozy w Polsce. W opinii przedstawicieli branży pszczelarskiej, na terenie Polski nie ma pasieki, która nie byłaby dotknięta tą groźną chorobą. Koszty leczenia pszczoł lekami warrobójczymi są dużym obciążeniem dla pszczelarzy.

Przewiduje się do 80% refundacji kosztów jednostkowych zakupu leków warrozobójczych.

Warunkiem koniecznym do wypłacenia refundacji będzie udokumentowane wystąpienie warrozy w pasiece lub zawiadomienie powiatowego lekarza weterynarii o podejrzeniu wystąpienia warrozy. Refundacja kosztów zakupu leków będzie wypłacana, jeżeli zgłoszenie podejrzenia wystąpienia warrozy oraz zakup leków warrozobójczych odbędzie się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Ze względu na to, że koszty związane z realizacją powyższego zadania są poważnym obciążeniem finansowym dla organizacji pszczelarskich, podmioty uprawnione mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów związanych z wykonaniem zadania oraz

* Mając na uwadze art. 106 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r., pomoc może być dostępna dla pszczelarzy, którzy nie kwalifikują się do wsparcia finansowego na modernizację gospodarstw rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 opracowanego, między innymi, na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Niniejsze wymaganie obowiązuje do wygaśnięcia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Po wygaśnięciu PROW 2007-2013 zostanie ustalona nowa granica dostępności wsparcia na zakup sprzętu pszczelarskiego.

związanej z tym robocizny (przygotowania wniosku, zebrania zapotrzebowania od pszczelarzy, wykonania zadania, rozliczenia).

III. Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli

Celem tego działania jest zwiększenie produkcji miodu oraz zapewnienie zapylenia roślin na jak największym obszarze kraju.

Przewiduje się częściową refundację kosztów zakupu nowych przyczep (lawet) samochodowych do przewożenia pni pszczelich, w wysokości nie większej niż 60% ceny jednostkowej.

Z tego wsparcia może korzystać pszczelarz który jest posiadaczem co najmniej 30 rodzin pszczelich. Każda zrefundowana laweta musi być wyraźnie oznakowana w sposób umożliwiający jej jednoznaczną identyfikację. Maksymalna wysokość pomocy przekazanej jednemu pszczelarzowi w ramach tego działania, w okresie jednego sezonu, nie może przekroczyć 70 zł w przeliczeniu na jedną rodzinę pszczelą i nie więcej niż 10 000 zł.

Pszczelarz, który jest samoistnym lub zależnym posiadaczem gospodarstwa, którego wielkość ekonomiczna stanowi równowartość lub więcej niż 4 ESU (Europejska Jednostka Wielkości Ekonomicznej), nie może korzystać ze wsparcia na zakup sprzętu pszczelarskiego*. Przez gospodarstwo rozumie się gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Ze względu na to, że koszty związane z realizacją powyższego zadania są poważnym obciążeniem finansowym dla organizacji pszczelarskich, podmioty uprawnione mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów związanych z wykonaniem zadania oraz związanej z tym robocizny (przygotowania wniosku, zebrania zapotrzebowania od pszczelarzy, wykonania zadania, rozliczenia).

IV. Środki wspierające laboratoria przeprowadzające analizy dotyczące fizyko-chemicznych właściwości miodu

a) wspieranie laboratoriów

Celem tego działania jest wspieranie zakupu wyposażenia laboratoriów w nowoczesną aparaturę do badań jakości handlowej miodu. Działanie to przyczyni się do zwiększenia dostępu do podstawowych analiz fizyko-chemicznych miodu, spowoduje wzrost zainteresowania jego jakością oraz wzrost zaufania konsumentów do produktu.

Działanie to umożliwi:

- pełniejszą ocenę jakości handlowej miodu,
- zwiększenie dostępu do podstawowych analiz fizyko-chemicznych,

* Mając na uwadze art. 106 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r., pomoc może być dostępna dla pszczelarzy, którzy nie kwalifikują się do wsparcia finansowego na modernizację gospodarstw rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 opracowanego, między innymi, na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Niniejsze wymaganie obowiązuje do wygaśnięcia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Po wygaśnięciu PROW 2007-2013 zostanie ustalona nowa granica dostępności wsparcia na zakup sprzętu pszczelarskiego.

- wczesne identyfikowanie pojawiających się zagrożeń obniżenia jakości miodu pochodzącego z poszczególnych pasiek,
- obniżenie kosztów wykonania analiz miodu ponoszonych przez pszczelarzy,
- zwiększenie konkurencyjności na rynku analiz.

Przewiduje się częściową refundację kosztów zakupu sprzętu laboratoryjnego, w wysokości nie większej niż 60% ceny jednostkowej. Każdy zrefundowany sprzęt musi być wyraźnie oznakowany w sposób umożliwiający jego jednoznaczną identyfikację.

O wsparcie mogą się ubiegać podmioty uprawnione w których posiadaniu są istniejące i funkcjonujące laboratoria zatrudniające odpowiednio wykwalifikowany personel.

b) wspieranie wykonywania analizy miodu

Celem tego działania jest upowszechnianie praktyki polegającej na monitorowaniu jakości miodu.

Przewiduje się refundację do 100% ceny jednostkowej, analiz fizyko-chemicznych właściwości miodu oraz analizy pyłkowej.

Ze względu na to, że koszty związane z realizacją powyższego zadania są poważnym obciążeniem finansowym dla organizacji pszczelarskich, podmioty uprawnione mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów związanych z wykonaniem zadania oraz związanej z tym robocizny (przygotowania wniosku, zebrania zapotrzebowania od pszczelarzy, wykonania zadania, rozliczenia).

V. Środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli we Wspólnocie

Celem tego działania jest poprawa wartości użytkowej, odbudowanie strat w rodzinach pszczelich i zwiększenie liczby rodzin pszczelich w Polsce. W konsekwencji ma to zapewnić zapylenie roślin na jak największym obszarze kraju. Takie działanie przyczyni się do zwiększenia plonowania roślin rolniczych, a także do wzrostu produkcji produktów pszczelich, a w szczególności miodu.

Działania będą polegały na refundacji:

- zakupu matek pszczelich nieunasienionych, unasienionych naturalnie bądź sztucznie ze sprawdzonym czerwieniem, pochodzących z linii hodowlanych pszczół, dla których prowadzone są księgi lub rejestry, z pasiek hodowlanych będących pod oceną prowadzoną przez podmiot upoważniony przez ministra właściwego ds. rolnictwa,
- zakupu odkładów lub pakietów pszczelich z pasiek hodowlanych, a także z pasiek produkcyjnych, których posiadacze uzyskali rekomendację związków lub zrzeszeń pszczelarzy, gwarantujące między innymi, że matki pszczele w pakietach i odkładach pszczelich pochodzą z linii hodowlanych pszczół.

Pozwoli to:

- odbudować straty w ilości rodzin pszczelich w pasiekach,
- zwiększyć ogólną ilość rodzin pszczelich w kraju,
- zwiększyć produkcję produktów pszczelich, a w szczególności miodu,
- zwiększyć plonowanie roślin rolniczych, a zapyłanych przez pszczoły,

- poprawić wielkość i skład flory na obszarze kraju w wyniku lepszego owocowania roślin dziko rosnących i przyczynić się do zwiększenia populacji zwierząt dzikich,
- poprawić jakość produktów pszczelich, poprzez zmniejszenie stosowania środków chemicznych i farmakologicznych.

Przewiduje się refundację do 70% kosztów zakupu matek pszczelich o znanej wartości użytkowej, pakietów oraz odkładów pszczelich z takimi matkami.

Pszczelarz (końcowy odbiorca pomocy) w danym sezonie nie może otrzymać więcej matek, pakietów i odkładów pszczelich łącznie, niż 50% liczby posiadanych przez niego rodzin pszczelich. Pszczelarz ubiegający się o refundację pakietów i odkładów, w danym sezonie nie może łącznie otrzymać ich więcej, niż 20% liczby posiadanych przez niego rodzin pszczelich.

Pszczelarz może otrzymać wsparcie na odbudowę rodzin w formie refundacji zakupu pakietów i odkładów pszczelich ponad 20% limit, w przypadku gdy w pasiece wystąpiła śmiertelność powyżej 50% posiadanych rodzin pszczelich, potwierdzona przez lekarza weterynarii.

Pasieka produkująca matki, odkłady i pakiety w każdym sezonie przedstawia aktualne zaświadczenie weterynaryjne o zdrowotności rodzin pszczelich, potwierdzone wynikami badań laboratoryjnych co najmniej 5% posiadanych rodzin pszczelich – badania w kierunku warrozy, nosemozy, zgnilca amerykańskiego i europejskiego, wirusów ostrego i chronicznego paraliżu pszczół. Producent odkładów i pakietów, na potrzeby związane z KPWP, nie może wyprodukować ich więcej niż 100% liczby posiadanych rodzin pszczelich.

Ze względu na to, że koszty związane z realizacją powyższego zadania są poważnym obciążeniem finansowym dla organizacji pszczelarskich, podmioty uprawnione mogą ubiegać się o refundację udokumentowanych kosztów związanych z wykonaniem zadania oraz związanej z tym robocizny (przygotowania wniosku, zebrania zapotrzebowania od pszczelarzy, wykonania zadania, rozliczenia).

VI. Współpraca z wyspecjalizowanymi organami w zakresie wdrażania stosowanych programów naukowo-badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich

Celem tego działania jest wspieranie wdrożeń rozwiązań technicznych, technologicznych lub innych, mających uzasadnienie w wyniku prowadzonych badań, dotyczących podnoszenia efektywności utrzymywanych rodzin pszczelich lub jakości pozyskiwanych produktów pszczelich.

Przewiduje się refundację do 100% kosztów wdrożeń.

W związku z bardzo szerokim wachlarzem możliwych wdrożeń, wnioski powinny zawierać szczegółowy ich opis, a w szczególności:

- cel i możliwość jego osiągnięcia,
- przewidywane korzyści wynikające z jego wdrożenia,
- analizę szacunkowych kosztów, w tym zestawienie poniesionych wydatków w stosunku do planowanych korzyści,
- prawdopodobny czas trwania wdrożenia do chwili osiągnięcia zakładanego celu,
- określenie obszaru (merytorycznego i terytorialnego), którego będzie dotyczyło wdrożenie.

4. Szacunkowe koszty i plan finansowania

Program będzie finansowany z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej i budżetu krajowego (po 50%) w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Środki z budżetu unijnego będą refundowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, a zatem wydatki te będą prefinansowane ze środków krajowych w ramach wydatków budżetu środków europejskich. Powyższe środki będą uruchamiane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1065 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz. 1240).

Struktura środków finansowych niezbędnych do realizacji Programu została przedstawiona w załączniku I.

5. Zastosowanie krajowych ustaleń prawnych i administracyjnych

Program przygotowano w oparciu o obowiązujące przepisy prawa krajowego:

- 1) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 633, z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577, z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (t.j. Dz. U. z 2008 Nr 45, poz. 271 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 22 września 2006 r. o uruchomieniu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1065 z późn. zm.);
- 9) oraz rozporządzenia wydane na ich podstawie.

6. Organizacje pszczelarskie biorące udział w przygotowaniu Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2013/14; 2014/15; 2015/16

- Polski Związek Pszczelarski,
- Stowarzyszenie Pszczelarzy Zawodowych,
- Stowarzyszenie Pszczelarzy Polskich „Polanka”,
- Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach.

7. Działania kontroli i oceny programu

Realizacji programu w zakresie zawierania umów i dokonania końcowych rozliczeń dokonuje Agencja Rynku Rolnego (agencja płatnicza) na podstawie przedstawionych wniosków

o płatność oraz dowodów księgowych. Służby Kontroli Technicznej działające w strukturach terenowych Agencji Rynku Rolnego przeprowadzą kontrole dotyczące działalności beneficjentów biorących udział w programie oraz prowadzonej przez nich księgowości. Podstawą dokonania końcowych płatności będzie w każdym przypadku kontrola przeprowadzona przez Sekcje Kontroli Technicznych Oddziałów Terenowych Agencji Rynku Rolnego potwierdzona raportem kontrolnym.

Ocena Programu w poszczególnych latach jego realizacji nastąpi w oparciu o następujące wskaźniki monitorowania:

Wskaźniki produktu:

- liczba wykonanych analiz produktów pszczelich,
- liczba osób przeszkolonych,
- liczba rodzin pszczelich, w których stosowano farmakologiczne metody zwalczania warrozy,
- liczba pszczelarzy, którzy otrzymali wsparcie na zakup nowego sprzętu pszczelarskiego.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba pszczelarzy posiadających powyżej 80 rodzin pszczelich (działy specjalne produkcji rolnej),
- liczba pszczelarzy zawodowych.

Wskaźniki oddziaływania:

- poprawa jakości miodu,
- wzrost spożycia miodu,
- poprawa bilansu handlowego.

8. Działania współfinansowane przez UE w ramach innego systemu wsparcia obejmującego sektor pszczelarski

Działania współfinansowane przez UE w ramach innego systemu wsparcia obejmującego sektor pszczelarski podane w załączniku II, są wyłączone z finansowania w ramach Programu.

Załącznik I

Struktura środków niezbędnych na realizację KPWP

Wyszczególnienie	2013/14			2014/15			2015/16		
	Ogółem w EURO	Współfinansowanie UE w EURO	Współfinansowanie krajowe w EURO	Ogółem w EURO	Współfinansowanie UE w EURO	Współfinansowanie krajowe w EURO	Ogółem w EURO	Współfinansowanie UE w EURO	Współfinansowanie krajowe w EURO
1. Pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i grup pszczelarzy	3 087 000	1 543 500	1 543 500	3 087 000	1 543 500	1 543 500	3 087 000	1 543 500	1 543 500
2. Zwalczanie wiatrozy	2 690 100	1 345 050	1 345 050	2 690 100	1 345 050	1 345 050	2 690 100	1 345 050	1 345 050
3. Racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli	793 800	396 900	396 900	793 800	396 900	396 900	793 800	396 900	396 900
4. środki wspierające laboratoria przeprowadzające analizy dotyczące fizyko-chemicznych właściwości miodu	132 300	66 150	66 150	132 300	66 150	66 150	132 300	66 150	66 150
5. środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli we Wspólnocie	2 010 960	1 005 480	1 005 480	2 010 960	1 005 480	1 005 480	2 010 960	1 005 480	1 005 480
6. współpraca z wyspecjalizowanymi organami w zakresie wdrażania stosowanych programów naukowo-badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich	105 840	52 920	52 920	105 840	52 920	52 920	105 840	52 920	52 920
SUMA	8 820 000	4 410 000	4 410 000	8 820 000	4 410 000	4 410 000	8 820 000	4 410 000	4 410 000

Załącznik II

Działania współfinansowane przez UE w ramach innego systemu wsparcia obejmującego sektor pszczelarski z tytułu Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

Działaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich mającym na celu bezpośrednie wsparcie inwestycji związanych z działalnością rolniczą jest „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Pomocą w ramach tego działania mogą być objęte osoby fizyczne, osoby prawne, wspólnicy spółek cywilnych oraz spółki osobowe w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, prowadzące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb. Podstawowym warunkiem ubiegania się o pomoc w ramach ww. działania jest posiadanie gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej (zgodnie z przepisami o ubezpieczeniu społecznym rolników, działem specjalnym produkcji rolnej są pasieki powyżej 80 rodzin pszczelich), przy czym wielkość ekonomiczna prowadzonego gospodarstwa powinna wynosić co najmniej 4 ESU. Pomoc w ramach ww. działania polega na refundacji 40-60% kosztów kwalifikowalnych inwestycji, która przyczyni się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa, nie ma charakteru odtworzeniowego i jest ekonomicznie uzasadniona. Beneficjenci, którzy w dniu złożenia wniosku o przyznanie pomocy nie ukończyli 40 roku życia (młodzi rolnicy), lub realizują operację na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), obszarach NATURA 2000 albo obszarach związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej otrzymują refundację 50% poniesionych kosztów kwalifikowalnych, tj. o 10 punktów procentowych więcej niż pozostali beneficjenci. Jeśli beneficjentem działania jest młody rolnik i operacja będzie realizowana na obszarach ONW, obszarach NATURA 2000 albo obszarach związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej, może on otrzymać refundację w wysokości 60% kosztów kwalifikowalnych. Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej, zakupu maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, zakładania, wyposażenie sadów lub plantacji wieloletnich, budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej. Kwota pomocy nie może przekroczyć 300 000 zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo w okresie realizacji programu. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 tys. zł. Beneficjenci zobowiązani są m.in. do osiągnięcia i zachowania celu operacji oraz prowadzenia wspieranej działalności przez okres 5 lat od dnia dokonania przez instytucje wdrażającą (ARiMR) płatności ostatecznej.

Szczegółowe zasady dotyczące trybu naboru wniosków oraz zasad udzielania pomocy w ramach ww. działania określone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 193, poz. 1397 z późn. zm.).